

8. Szakmai helyzetelemzésre épülő vezetői program, fejlesztési elképzelések

„Hazára, nemzetre ugyanúgy szükségünk van, mint élelemre, levegőre, ruházatra. A hazával való kapcsolat, szeretet-kapcsolat.” (Andrásfalvy Bertalan)

8.1 Vezetői program kiemelt területei

Vezetői programom fő területeit Andrásfalvy Bertalan gondolataival, alapvetéseivel kívánom alátámasztani. Utat mutat számomra továbbá Karácsony Sándor munkássága, Körösi Csoma Sándor állhatatossága, valamint tanulmányaim során megismert tanárim, mestereim tanításai és természetesen munkatársaim, diákjaim, akikkel egy alkotóközösséget hoztunk létre.

A legfőbb csomópont **nemzeti, népi örökségünk**, amely olyan értékeket hozott létre és tart fent, amely segítséget, támaszt, nyújthat számunkra a jelenkor kihívásaira is. Ez az örökség az életünk minden területén utat mutathat, oktató-nevelő munkánknak továbbra is ezen kell alapulnia! „... a magyar néphagyomány egy több ezer éves emberi tapasztalatgyűjtemény, melyet megtagadni bűn. Mégis: a hagyományokat, az értékeket a modern világ eldobja, és ezzel végzetes veszélybe sodorja magát.” (Andrásfalvy Bertalan)

Jelen társadalmunknak egyik legfontosabb szociális színterévé vált az iskola. Kortárs csoportok, generációk, családok, intézmények kapcsolódási színtere, ahol az érték közvetítés szerepe kiemelkedő. Tapasztalható, hogy iskolánkat sok esetben a jó értékek mentén szerveződő közösséghez való tartozás érdekében választják. „Az emberi kapcsolat a legfontosabb szükséglet. Az ember nem magányosan él, és ha boldog életet akar élni, akkor a kapcsolatait kell megépítenie, és a kapcsolata szerint kell élnie. **Kapcsolat**, ez a tudományos kifejezés, lehetne mondani helyette: szeretet. Kapcsolat egymással, kapcsolat a természettel, kapcsolat Istennel.” (Andrásfalvy Bertalan) Célom, hogy Atilla Király Gimnázium és Általános Iskola továbbra is megteremtse, illetve tovább fejlessze ezt a teret, ahol a személyiség és közösségfejlesztés kiemelt szerepet tölt be. A tanár, a diák és a szülő a három alappillére a közösségnek, a három szereplő kapcsolatrendszerének minősége az egyik legfontosabb tényező. Intézményünk külső és belső kapcsolatrendszerének minősége meghatározó működésünkben.

„... az ember és természet kapcsolatának mélysége, eredményessége egyrészt a hagyományokban tudássá lett tapasztalatoktól, ismeretektől, másrészt ember és emberek együttműködésétől függ.” (Andrásfalvy Bertalan) A Kárpát-medence kulturális öröksége, olyan rendszerfenntartó ismereteket tartalmaz, melyek segítik a természeti értékeink megóvását, azok átélését. A természet és az ember harmonikus kapcsolatát, annak megértését, megismerését továbbra is az egyik legkiemelkedőbb feladatának tartom intézményünkben. Az elért eredmények mellett, jól láthatóak a fejlesztési lehetőségek, amelyek megvalósításra várnak.

A „**művészettel nevelés**” szerepe is meghatározó intézményünkben, fontosnak tartom megkülönböztetni ezt a tevékenységet a művészképzéstől. Iskolánkban az a fontos, hogy az oktató-nevelő munka az egész személyiségre hasson. A „művészettel nevelés” széleskörben elősegíti a tanulói kompetenciák fejlődését. A képzésben elsődleges szerepet játszik a magyar népművészet, de mellette teret kap a modern művészet is. „A művészet a szeretet kifejezése. Kell, szükséges, az élet elengedhetetlen része. Az egyéni életben, a családban, de a nemzetben is. A teremtés öröme olyan érték, amit nem szabad elveszítenünk, különben megbetegszünk. Mi is és a társadalom is [...] A művészet teremtése az egyik legfontosabb emberi élmény, ami megtarthat minket, és egészségre teheti életünket. A művészet közösségeket hoz létre az elmagányosodott emberek között. Az iskolákban is sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a közösséget teremtő művészeti oktatásra.” (Andrásfalvy Bertalan) Ezen területen szeretném a kiépült külső kapcsolatrendszerünket megerősíteni, az elért eredmények kimutatását, pontos meghatározását, és a „művészettel nevelés” módszertani, oktatásszervezési igényeit biztosítani.

Az általános iskola vezetőségének kezdeményezésére elindult egy új program, az „Aktív Iskola”, melynek célja a minőségi diáksport és a minőségi testnevelés kialakítása, az egészséges életmódot támogató környezet megteremtése. Fontosnak tartom, hogy minél szélesebb körben megvalósuljanak ezek az alapvetések az intézményünkben.

A „hagyományos **népi gyermekjátékok** a régmúlt kort, őseink életmódját, szokásait, hitvilágát és nyelvezetét őrzik.” (Hintalan László) Az egészséges életmód fenntartásán, fejlesztésén túl, kulturális örökségünkkel kerülünk kapcsolatba.

Intézményünk folyamatosan elkötelezett az új **módszertani**, tanulásszervezési eljárások bevezetésében, használatában. Két fő területet szeretnék kiemelni: projektoktatás és a tantárgytömbösítés. A projektoktatás több szempontból modellezi a valós munkahelyi vagy családi élethelyzeteket, lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulmányok során felhalmozott

ismereteket alkalmazza a résztvevő, valamint azokat a munkafolyamat során újjal egészítse ki. A meglévő tapasztalatok alapján a tantárgytömbösített rendszer projektoktatással való alkalmazása az iskolaeredményességet növelheti, azonban az eredményességhez az egyéni teljesítmények mellett a szociális fejlődést is figyelembe kell venni. Jelenjen meg értéként, eredményként az is, hogy adott intézményben tanuló diákok, milyen érzelmi fejlődésen mentek keresztül, mennyire tudtak adottságaikhoz mértén a közösség aktív részeseivé válni, mennyire tudtak segíteni másokon, mennyiben segítette az iskola őket az önismeretben és, hogy mennyire érezték jól magukat a tanulási folyamatban.

Az Attila Király Gimnázium és Általános Iskola az Abán működő közoktatási intézményekkel (óvoda, művészeti iskola) együtt egy **komplex oktatási rendszert** alkot a 3. életévtől a 18. életévig. Az elmúlt 2-3 évtized alatt ez a rendszer folyamatosan fejlődött, rendkívül innovatív elképzelésekkel. Ebben a rendszerben intézményünknek kulcsszerepe van, a fejlődést, az együttműködést folytatni, fejleszteni kell a kiépített mintaértékű oktató-nevelő munka megőrzésével, az abai közoktatási intézményekben felnevelkedő gyermekek, fiatalok érdekében.

Az Attila Király Gimnázium és Általános Iskola egyedi arculatával, sajátos módszertanával, programjával mintaértékű. Ezt a „mintát” láthatóvá kell tenni, minél szélesebb körben megismertetni a szakmával. Ebben az intézményünk széleskörű külső kapcsolatrendszerére építhetünk. Ezeket a kapcsolatokat erősíteni kell, kulcsfontosságú partnerek megjelölésével, a velük folytatott tevékenységekről leírást kell létrehozni, hogy követhetővé váljon a „**minta**”.

8.2 Hosszabb távú intézményvezetői célok

A hosszabb távú vezetői célok a magyar hagyományokra építkezve a XXI. század társadalmi elvárásainak megfelelően kerültek meghatározásra.

Az Atilla Király Gimnázium és Általános Iskola a test, lélek, szellem hármasságára épít. Az iskolában működő közösség egységében kell hatnia az emberre! A közösségnek olyan példát kell mutatnia, melyből a diák, tanár és szülő is pozitív értékeket kap!

8.2.1 Az eredményes tanulás segítésének elvei:

8.2.1.1 Tanulási környezet

Infrastrukturális feltételeink adottak az oktató-nevelő munka elvégzéséhez, azok kreatív felhasználására karbantartására, esetleges korszerűsítésére figyelmet kívánok fordítani, lehetőségekhez mérten azok továbbfejlesztésére is sor kerül.

A megfelelő tanulási környezet biztosításának feltétele a kölcsönös tisztelet és nyílt párbeszédre alapuló kommunikáció a pedagógus és a szülő között, ennek feltételeit biztosítani kell a diákok megfelelő fejlődésének érdekében!

Kiemelt célom, hogy intézményünkben a tevékenységközpontú tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazása minél szélesebb körben megvalósuljon.

A tanulók értékelésének az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit kell figyelembe vennie, hogy az egyéni fejlődésük, sikeres tanulmányi előmenetelük biztosítva legyen.

Az Atilla Király Gimnázium és Általános Iskola légkörének meg van a bizalmi jellege, amely lehetőséget biztosít arra, hogy az esetleges tanulási vagy egyéb nehézségekre időben fény derüljön. Ennek a támogató légkörnek a fenntartása szintén elsődleges feladat.

Az intézmény infrastrukturális fejlesztéséhez a pályázati lehetőségek figyelemmel követését, illetve a pályázati források felhasználását szorgalmazom.

8.2.1.2 Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Az általános iskolában és a középiskolai évfolyamokon is a diákok összetétele több szempontból is heterogén. Feladatunk, hogy képességeiknek, lehetőségeiknek megfelelően segítsük a diákok előmenetelét egyénre szabott tanulási lehetőségekkel. A különleges bámásmódot igénylő tanulók számára biztosítani kell a hátránykompenzációt (SNI, BTMN, HH, HHH), a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges diákok számára pedig a nekik megfelelő tanulási lehetőségeket. Cél, hogy a pedagógus a tanulást-tanítást segíteni tudó szakemberekkel együtt végezhesse ezekben az esetekben az oktató-nevelő munkát, szeretném, ha minél szélesebb körben tudnánk alkalmazni az „együttnevelés” alapelvét az érintett tanuló és gondviselője együttes bevonásával. A modern korunk technikája által nyújtott lehetőségek felhasználása elengedhetetlen a mai iskolákban. A rendelkezésünkre álló digitális felületek, módszertanok, IKT eszközök szakszerű felhasználását szorgalmazom.

8.2.1.3 Képesség-kibontakoztatás támogatása

A tanulói teljesítmény értékelésének célja az objektív tájékoztatás, visszajelzés a tanulási folyamat, illetve a pedagógiai munka hatékonyságáról. Az objektív értékelés segít abban, hogy a tanuló fejlődését, előmenetelét megfelelő technikákkal, módszerekkel segítsük. Szükséges a kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés is ahhoz, hogy a tanuló önfejlesztésére és a kitartására is ösztönző jelleggel hasson. Intézményünk pedagógiai programja meghatározza az értékelési módokat és azok megfelelő működtetését.

8.2.2 Fejlesztési területek – nevelési célok

„E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.” (NAT)

8.2.2.1 Az erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelés területén az intézmény alapidokumentumai pontosan meghatározzák azokat az alapelveket, melyek utat mutatnak a nevelés ezen területén. „Életiskola”, „Életfa” és az „Aktív Iskola” program széleskörben meghatározzák az az intézményünkben folyó erkölcsi nevelést. Az iskolai foglalkozások, és az iskolában töltött idő célja az erkölcsi érzékek fejlesztése, amire ma a XXI. században különösen nagy igény van. Ebben a közoktatási intézményeknek, így az Atilla Király Gimnázium és Általános Iskolának is kiemelkedő szerepet kell vállalnia.

8.2.2.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Iskolánk alappillére a nemzeti öntudat, hazafias nevelés. Alapidokumentumaink, a vezetői program kiemelt célként határozza meg ezt a nevelési célt. Intézményünk névadói, Atilla Király és Aba Sámuel öröksége pontosan kijelölik az utat az iskolai közösség számára. Fontosnak tartom, hogy ez az örökség minél nagyobb szerepet kapjon iskolánk életében. Ezen a területen céloim, hogy a nemzeti ünnepeink, valamint a névadóink tiszteletére szervezett tematikus napok üzenete elérjen a diákjainkhoz. Előremutató a Nemzeti Művelődési Intézettel megkezdett együttműködésünk, céloim hogy ez a kapcsolat megszilárduljon, és hogy az egész intézményre kiterjedjen. „Az abai Atilla Király Gimnázium egyike azon kevés középfokú oktatási intézményeinknek, amelyek a magyar hagyományt, azaz szerves műveltségünket helyezték az oktató-nevelő munka középpontjába.” (Gyöngy Péter, NMI)

8.2.2.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, az állampolgári jogok, kötelességek megismerése elengedhetetlen cél. Társadalmunk működésének alapvetéseit a diákok aktívan, cselekedetek révén ismerik meg iskolánkban. A magyar közoktatásban a diákok elsősorban a diákönkormányzat működtetésével szereznek közvetlen tapasztalatot ezen a területen. Iskolánkban ezen felül további lehetőségeket biztosítunk. Ebben a tanévben megkezdődött az általános iskolai és a gimnáziumi DÖK együttműködése, fontos, hogy ezt a megkezdett folyamatot magasabb szintre emeljük. A gimnáziumi DÖK vezetőségének kiválasztása projektnapok keretén belül történik. Szent Katalin napon a lány, Szent György napon a fiú vezető kerül megválasztásra, akik a

következő tanévben látják el a feladatot. Ezeken a napokon a jelölteknek bizonyítani kell rátermettségüket.

A gimnáziumi végzős osztály kitüntetett szerepet játszik az iskolai élet szervezésében, alkalmanként részt vesznek tantestületi értekezleteken, hogy lássák milyen háttérszervezési munkával jár egy adott program megvalósítása.

Két éve megalakult iskolánkban a Rákóczi Szövetség középiskolai szervezete, amelynek belső szervezeti kultúrája szintén komoly tapasztalatot jelent ezen a területen.

8.2.2.4 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az optimális fejlődés elősegíti a megfelelő önismeret kialakulását, ami alapját képezi a társas kapcsolati kultúrának. Az iskolának segítenie kell a test, lélek, szellem harmonikus fejlődését. Biztosítanunk kell a tanulók számára olyan lehetőségeket, melyek során cselekvő résztvevőként szerezhetnek önismereti tapasztalatokat. Projektnapok, projektfeladatok során a diákok különböző szerepeket, feladatokat vállalnak fel, amelyek során sikereket, kudarcokat élnek át. Ezek a tapasztalatok jó visszajelzések a diákok számára, segítik őket abban, hogy képességeiket felmérjék.

Ezen a területen jó gyakorlatként működik iskolánkban a külső előadók, foglalkozásvezetők bevonása. Szeretném, hogy az eddig is jól működő kapcsolatok révén, hagyományt teremtve, az életkori sajátságokhoz igazodva, a diákok felmenő rendszerben, évről- évre részesüljenek ezekben a programokban. (pl.: védőnői előadások, Pécsi Tudományegyetem önismereti foglalkozása, a helyi mentőállomáson tett látogatások...)

8.2.2.5 A családi életre nevelés

Társadalmunk alapját képezi a család. Törekszünk arra, hogy az iskolai élethez minél több szálon kötődjenek a családok. Fontos a harmonikus családi minták közvetítése intézményünkben. Megkezdtünk egy együttműködést a védőnői szolgálattal, ez rendkívül fontos eleme lehet ennek a területnek is. Intézményünk egyéni arculata, programja, valamint a vidéki, zöld környezet megfelelő alternatívát nyújt azoknak a szülőknek, akik gyermeküknek biztonságos, családias iskolát keresnek. Az iskola családtámogató szemlélete abban is

megmutatkozik, hogy minél szélesebb körben igyekszünk a szülőket bevonni az iskola hétköznapjaiba, építve a szülők szakmai, szellemi kapacitására. A család legyen része az iskolának!

8.2.2.6 A testi és lelki egészségre nevelés

A pedagógusok tanórai, illetve tanórán kívüli foglalkozások keretében, valamint személyes példájukkal ösztönzik a diákokat a megfelelő életvezetésre. Az iskolának elsődleges célja, hogy egészséges testi, lelki és szellemi táplálékkal lássa el az ide járó diákokat. Minden ezt a célt szolgáló tevékenységnek, programnak fontos szerepet kell kapnia!

Az „Aktív Iskola” program elsődleges célja a minőségi testnevelés, diáksport megvalósítása, valamint az egészséges életmódot támogató környezet megteremtése, ennek feltételeit minél szélesebb körben meg kell valósítanunk!

A magyar népi játékok részét képezik az intézmény mindennapjainak, testnevelésórákon, szakkörökön, szabadidőben, ennek minőségi működtetésének feltétele, hogy a pedagógusok széles körben felismerjék az ebben rejlő lehetőségeket. Az ezzel kapcsolatos módszertanok, jó tapasztalatok intézményen belüli megosztása fontos feladat.

Jó gyakorlatként működik a gimnáziumi évfolyamokon az „EGÉSZség diákkonferencia”, ami egy egész éves biológiai projektfeladat eredményeként valósul meg. Ebben rejlő lehetőség, hogy a projektet több tudományág vagy szakterület együttműködésére épülő feladatként kezeljük, ez által megvalósul egy tantárgyközi együttműködés, valamint a programban résztvevők egy holisztikusabb képet kapnak. Erre való kísérletek már megvalósultak, a részletek kidolgozásra várnak.

8.2.2.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Intézményünkbe járó diákok eltérő szociális háttérrel rendelkező családokból érkeznek, így már sok esetben az osztálytársakkal szemben is felmerül, hogy segítő magatartást kel tanúsítaniuk. Korábban jó gyakorlatként működött az Abai Idősek Otthonával folytatott együttműködés, szociális érzékenység fejlesztésében, segítő magatartás kialakításában ezt a kapcsolatot szeretném újjá élesíteni.

Ennél a nevelési célnál jó lehetőséget nyújt az iskolai közösségi szolgálat. Az iskola biztosítja a közösségi szolgálat teljesítésének feltételeit. Célom, hogy ennek a szolgálatnak az intézmény szintű feldolgozása erősebb legyen. Szeretnék létrehozni egy olyan fórumot, ahol a diákok a jó gyakorlataikat meg tudják osztani egymással. Az alapelvek között szerepel a helyi közösség érdekeinek szolgálata. Fontosnak tartom, hogy az iskolánkba járó tanulók már diákéveik alatt is tudatosan tegyenek közösségükért. Valamint a kettős cél elve is érvényesüljön, azaz a diákok a szolgálatuk alatt olyan ismeretekre, tapasztalatokra tegyenek szert, melyek révén személyiségük fejlődik.

8.2.2.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

A XXI. század legnagyobb kihívását a környezetünk megóvása jelenti. Az Atilla Király Gimnáziumban és Általános Iskolában működik ökomunkacsoportok, amelyek tagjai diákokból, tanárokból, NOKS-ból és technikai dolgozókból áll, az iskola Ökoiskola és Örökös ökoiskola címmel rendelkezik.

Iskolánk ékessége a gimnázium telephelyén működő „Aranyálinkó Ökokert”. Ez a kert segít az itt tanuló diákoknak, illetve az erre járó embernek abban, hogy tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek természetes környezetünkről, és az ember által gondozott, ápolt tájról, élővilágról. Bemutatjuk az ember és az őt körül ölelő természet egymásrataltságának néhány részletét, valamint azt, hogy hogyan tudunk együttműködni az élővilággal.” (idézet Aranyálinkó Ökokert preambulumból) Ennek a rendszernek a fejlesztése, kiépítése folyamatos, több megvalósítandó céllal.

Ezen a területen fontos célom, hogy fenntartsuk és elmélyítsük a magasszintű együttműködésünket a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel. Az iskolánk mindhárom telephelyére és az egész településre kiterjedő madárvédelmi programot kezdtünk el működtetni, valamint Aba határában a Ló-mezőn az országosan is nagy jelentőségű Kék vércse védelmi programban veszünk részt.

8.2.2.9 Pályaorientáció

Ezen a területen az iskola számtalan lehetőséget nyújt a diákok számára. A jól bevált gyakorlatok megtartása, azok magas színvonalon való működtetése elsődleges cél.

Pályaorientációs foglalkozásokon fontos szerepet töltenek be a szülők és az elballagott diákok, valamint külső szakemberek által vezetett foglalkozások. Az elmúlt két tanév során megkezdődött a Pécsi Tudomány Egyetemmel egy együttműködés, amelynek keretén belül önismeret fejlesztés, felsőoktatási információk átadása, pályadöntés támogatása történik.

Munkaerőpiaci elvárások, hazai és nemzetközi felmérések eredményei indokolják, hogy olyan tanulásszervezési eljárásokra, illetve módszerekre van szükség, amelyek felkészítik a diákokat a valós elvárásokra. Mind ezek mellett azt is szem előtt kell tartanunk, hogy az iskolának segíteni kell diákjaikat, hogy megtalálják személyiségükhöz, képességükhöz illeszkedő majdani tevékenységüket, megtegyék az első lépéseket későbbi pályájuk felé, amelyben majd hasznosnak érezhetik magukat és örömeiket lelhetik benne.

8.2.2.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A Nemzeti Alaptanterv erre a nevelési célra tantárgyanként sok lehetőséget kínál. Azonban gyakorlatorientáltabb képzést biztosíthat ennél a területnél is a projektoktatás módszertana, ami ebben az esetben is megteremtheti a tantárgyközi együttműködést. Ebben a témakörben jó gyakorlatként működik az általános iskolában a tematikus hetek sorába tartozó „PÉNZ7”, aminek a célja a megfelelő pénzügyi kultúra kialakítása.

A felsőbb évfolyamok számára további lehetőségeket kínál egy osztálykirándulás szervezésében való részvétel, a diákok számára kiírt pályázatok pénzügyi tervezése, programok, rendezvények szervezésében való részvétel, ahol fontos szerepet játszanak az anyagi források. A fentebb említett Rákóczi Szövetség helyi középiskolai szervezetének pénzügyi tevékenysége szintén fontos tapasztalatokat eredményez ezen a területen.

8.2.2.11 Médiatudatosságra nevelés

Korunk nagy kihívása felkészíteni a felnövekvő generációkat a rendkívül erőteljesen megjelenő, korlátlanul áramló médiaüzenetekkel szembeni kritikus gondolkodásra. Utóbbi tíz évben a média jelentős része áthelyeződött a közösségi felületekre, ahol a diákság is „tartalomgyártóvá” vált. Itt az iskolának olyan mintákat kell mutatnia, ahol az értékközvetítés az elsődleges, be kell őket vonni az iskola népszerűsítését szolgáló felületek szerkesztésébe, az

iskolai életről való tudósításba. Jó példa, érdemes újraindítani a korábbi években működő iskolaújságot, melynek volt digitálisan megjelenő formája is.

8.2.2.12 A tanulás tanítása

A tanulás tanítása a tanulásmódszertan oktatása az iskola alapvető feladata. A tanulónak el kell sajátítania azokat a készségeket, melyekkel képesek pontos, használható megfigyeléseket végezni, információforrásokat használni, hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok és azt, hogy mindezt, hogyan alkalmazzák a gyakorlatban. Ezen a területen a széleskörben alkalmazott módszertanok mellett a fentebb már említett, az iskola által már évek óta működtetett, de még pontosabb kidolgozásra váró, multidiszciplinárisan alkalmazható projektoktatás jelentős szerepet tölt be. NAT 2020-ban megjelent újabb irányelvek, egyértelműen ebbe az irányba terelik a közoktatást, a középszintű szóbeli érettségi vizsgaleírásaiban egyre szélesebb körben jelenik meg a projektfeladat, mint választható forma.

Iskolánkban évek óta működik sakk szakkör, az idei évtől általános iskolai kezdeményezésre az Aktív Iskola program keretén belül Logikai Táblajátékok- Sakk Program indult. A sakk és a táblajátékok széles körben fejlesztik az intellektuális képességeket, fontos nevelési célok valósíthatók meg általuk, a „tanulás tanításában” mindenképpen jelentős szerepe lehet.

8.2.3 Tantárgytömbösítés projektoktatással az iskolaeredményesség növelésének céljából

Az alábbiakban a közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga során készített szakdolgozatomból emeltem át gondolatokat, amelyekben olyan alapelveket fogalmaztam meg, melyek a vezetői programom szerves részét képezik, ezért feltétlenül szükségesnek tartottam a pályázatomban megjeleníteni.

8.2.3.1 Iskolaeredményességről:

Imre Anna 2005-ben végzett tanulmánya során egy fővárosi kiemelkedő (statisztikailag mérhető) eredményekkel rendelkező iskolát vizsgált. A tanulmány során a diákokat, a tanárokat, az igazgatót, illetve a fenntartót kérte, hogy értelmezzék az iskolai eredményesség fogalmát. Az iskola 86,5%-os felsőoktatásban való továbbtanulási aránnyal bírt, az első nyelvből a nyelvvizsga arány 100%-os, második nyelvből 70%-os volt a felméréskor, így természetesen minden szereplőnél kiemelkedő jelentősége volt ezeknek a mutatóknak, valamint annak, hogy ebben az intézményben elsősorban a leendő értelmiségi gondolkodás kialakítása a cél és az elsődleges cél a teljesítményorientáltság. Azonban az eredményesség szempontjából a vezetőség részéről is szerepe volt a nehezebben mérhető elemeknek is pl.: humánus, harmonikus, segítőkész, sokszínű személyiségek kialakulása, megerősödése, értékekhez, közösséghez való pozitív viszony, lelkiismeretesség, egy diák által megfogalmazott végső cél: „légy boldog!”. (Imre, 2006. 191-193.)¹

Egy intézmény eredményességének megállapításában valamilyen módon szerepet kell kapnia a nehezebben mérhető elemeknek is, amik elsősorban a személyiség fejlődésében nyilvánulnak meg. Az intézmények pedagógiai programjainak kiemelt céljai között szerepelnek ilyen jellegű dolgok, mégis az iskolák eredményességét elsősorban, vagy inkább kizárólag tanulmányi eredményeken keresztül ítéljük meg.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése hozzájárul az egyéni teljesítmény növeléséhez, Bredács Alice (2009) Iskolakultúrában megjelent tanulmányában megállapítja, hogy a középiskolába kerülő diákok esetleges kudarcélményei, hullámzó érzelmek az önértékelés csökkenéséhez vezethetnek. Ennek elkerülésének érdekében szükséges az EQ fejlesztése, amely „segíti a tanulást, a szakmai sikereket, végső soron az egész életre kiható.” (Bredács, 2009.

¹ Imre Anna: Ahol az eredményesség kódolva van: a Nagyvárosi Gyakorló Gimnázium, In: In: Lannert Judit, Nagy Mária (2006 szerk.): Eredményes iskola, Adatok és esetek, Budapest, Országos Közoktatási Intézet, 191-194.

60.o.)² Amennyiben az oktatás szervezésénél, a tanítási módszertanok kiválasztásánál szem előtt tartjuk az EQ fejlesztését, abban az esetben a teljesítményadatok növelése mellett eredményesebb személyiségfejlődést is elérhetünk. Véleményem szerint bizonyos mértékig oldani kellene a klasszikus értelemben mérhető adatok (kompetenciamérés, érettségi teszteredmények, továbbtanulási arány, nyelvvizsga arány) szerepét egy iskola eredményességének megítélésében, hiszen ebben az esetben az iskolák jelentős része „eredménytelen”. Pedig olyan értékeket képviselhetnek, melyek ebben a rendszerben nem tudnak megmutatkozni.

Az OECD országok szempontjából az iskolák eredményességének növelésének legfőbb célja a globális versenyképesség elérése vagy fenntartása. (Gyökös, 2015. 11-22.)³ Ezt a célkitűzést ki kell egészítenünk azzal, hogy az iskolákból kikerülő diákoknak az eredményes iskola segítsen az érzelmi kompetenciájuk fejlesztésében, amely szükséges a szociális, illetve az egyéni érzelmi tapasztalatszerzéshez, azaz érzelmi intellektuális fejlődéshez (Bredács, 2009), röviden eredményes iskola segítsen az érzelmi intelligencia fejlesztésében, használja az EQ fejlesztést az eredményességnöveléshez. A pedagógiai programokban alapcélkitűzésként legtöbb esetben megtaláljuk az erre utaló jeleket, mégis sok esetben a teljesítménycentrikus képzések inkább a stresszfaktorok növekedésével járnak.

Olyan oktatási-nevelési folyamatok szervezésére van szükség, ami át van szöve az érzelmi intelligencia fejlesztésével, azaz olyan módszertani, oktatásszervezési eszközöket keresünk, amelyek kihatnak az érzelmi kompetenciák fejlődésére. Amelynek következtében egy hatékonyabb intellektusfejlesztés történik, magasabb egyéni tanulói teljesítményekkel, kevesebb stresszel.

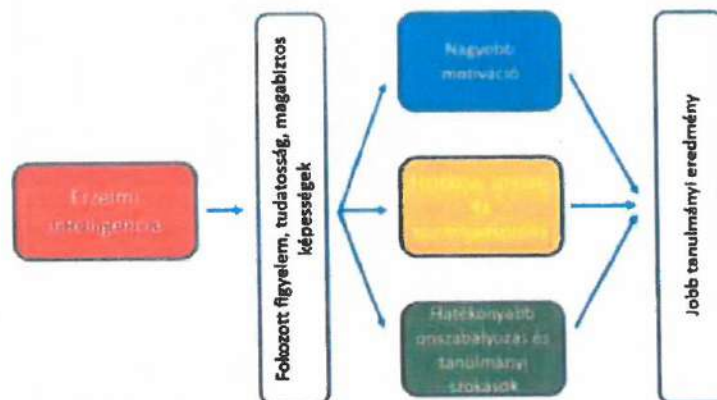
Balázs László (2014, 69-71. o.)⁴ érzelmi intelligencia fejlesztésének hozadékaként nevezi meg a tanulmányi eredmények növekedését, valamint rámutat, hogy deviáns viselkedések elkerülésében is nagy szerepet játszhat. Természetesen a jobb eredmény eléréséhez szükségesek a rendezett körülmények, amelyek nem csak iskolai körülményekre vonatkoznak, hanem családi és a baráti kapcsolatrendszerekre is.

---

² Bredács Alice (2009): Érzelmi intelligencia és fejlesztése az iskolában – Különös tekintettel a tehetséggondozásra, *Iskolakultúra* 2009/5-6, 55-72.

³ Gyökös Eleonóra: Az iskolai eredményesség nyomában, In: Szemerszki Marianna (2015. szerk.): *Eredményesség az oktatásban*, Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, 11-22.

⁴ Balázs László (2014): *Érzelmi intelligencia szervezetben és képzésben*, Miskolc, Z-Press Kiadó Kft., 26-33.

Ábra: Érzelmi intelligencia és a tanulmányi eredmény kapcsolata (Balázs László nyomán)

Az iskolaeredményesség céljából olyan rendezett iskolai körülményeket kell teremteni, melyek segítik ennek megvalósulását, azaz a diákok iskolai jóllétét kell a lehető legszélesebb körben biztosítani.

Iskolai jóllétet meghatározó összetevők, iskolai körülmények, társas kapcsolatok, önmegvalósítás lehetősége, egészségi állapot (Urbán, 2004. 109.o.)⁵, ezek fejlesztésével az érzelmi intelligencia fejlesztését segíthetjük, valamint a diákok eredményességét növelhetjük.

Érzelmi intelligencia fejlesztése ne külön tantárgy keretein belül történjen, hanem fontos a teljes oktatási nevelési munkát átszönie, valamint a tanórán kívüli mindennapi eseményeken is jelenjen meg. (Bredács, 2009. 71.o.) Olyan eszközökre van szükség, amelyek segítik ilyenformán az oktatási-nevelési munkát átalakítani a cél elérésének érdekében. A diákokat a tanórákon, illetve a tanórákon kívüli események, történések során is olyan helyzetbe kell hoznunk, amelyek segítségével kihívásokkal találkoznak. Azok során megtanulják saját érzelmeik irányítását, valamint együttműködésre, önismeretre, stb. sarkallja őket, azaz fejleszti az érzelmi intelligenciájukat.

8.2.3.2 Szakmai érvek a tantárgytömbösítés mellett:

A tantárgytömbösítés fogalma alatt értendő, hogy az adott műveltségi területek nem egész tanévre beosztva, szakaszolva, heti rendszerességgel kerülnek feldolgozásra, hanem legalább egy-két hetes tömbökben (epochákban) kerül rá sor. Ezen időszak alatt minden nap

⁵ Urbán Róbert (2004): *Érzelmeik*, In.: N. Kollár Katalin, Szabó Éva (2004. szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Budapest Osiris Kiadó, 109.

több, egymást követő tanórára felosztva kerülnek feldolgozásra a tantárgyak. Tehát egy- két hetes rendszerességgel intenzívebben, a figyelmet kevésbé megosztva, egy műveltségi területen belül adott témában elmélyülve kerül sor az adott tananyagrésze. A tantárgytömbök felosztásánál figyelembe lehet venni a természet ciklusait. Például növénytani, állattani, vagy természetföldrajzi ismeretek megszerzésére kiválóan alkalmas lehet a kora őszi, vagy tavaszi hetek (terepgyakorlatok, iskolakert, stb.). Míg a téli időszak az irodalmi, vagy a matematikai ismeretek feldolgozására lehet alkalmas (irodalmi teaház, matematikai versenyek, stb.), ezeknél a tárgyaknál kevésbé szükséges a szabad tér.

„Az utóbbi negyedévszázadban a hagyományos óracentrikus szemléletmód helyett egyre nagyobb hangsúlyt kap(ott) hazánkban a témacentrikus, a tanítási órák pedagógiai rendszerét központba helyező gondolkodásmód.” (Falus, 2003.)⁶ Az óracentrikus szemléletmód sok esetben komoly akadályokat gördít a tanár és a diák elé, tartalmilag és módszertanilag is feldarabolja a pedagógiai folyamatot, ennek a szemléletmódnak az időbeli lehetőségei sok esetben komoly akadályokat teremtenek.

Jelenleg érvényben lévő Nemzeti Alaptanterv, valamint az ez alapján készülő Helyi Tantervek, tanmenetek valóban témacentrikusak. Azonban sok esetben objektív okokból kifolyólag a gyakorlat átcsúszik az óracentrikuságba, ami a legtöbb esetben szétöredezi a tanárok pedagógiai munkáját, valamint a diákok ismeret és tapasztalatszerzését. Ezt bizonyos mértékig feloldhatjuk tantárgytömbös oktatással. Míg ez a rendszer tíz évvel ezelőtt még elsősorban alternatív megoldásnak volt tekinthető, (itt elsősorban a Waldorf iskolák *epochális* rendszerére gondolok) addig mára az internetet böngészve számtalan iskola tanulásszervezési módszerként alkalmazza.

8.2.3.3 Szakmai érvek a projektoktatás mellett:

Minél kevesebb önálló teret kap a diák vagy a csoport a feladatvégzésben, annál kevésbé lehetséges a differenciálás. Ma túlnyomó többségben a diákoknak a célt ugyanazon az úton kell elérniük tanulmányaik során. Végig egy rendkívül szigorúan szabályozott ismeretszerzési és ellenőrzési rendszeren keresztül vezet ez az út (Figyelj az órán! Olvasd el a könyvet! Tanuld meg! Válaszolj a kérdésekre!). Természetesen ezek szükséges elemek (frontális oktatás, előadás, magyarázat, önálló tanulás, számonkérés során...), de az iskoláknak figyelembe kell

---

⁶ Falus Iván (2003): Didaktika, Elméleti alapok a tanítás tanulásához, Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., Budapest, 354.o.

venniük az egyén fejlődési-fejlesztési szempontjait és ehhez más eszközökre, módszerekre is szükség van.

„Az individualizált oktatás a tartalomnak, a produktumnak és a tanulás környezetének a tanulóhoz való szükség szerinti hozzáigazítását jelenti” (Tóth, 1998. 50.o.)⁷ A tehetségesek individualizált oktatására kiváló lehetőség a tantárgytömbös oktatási rendszerben végzett egyéni projekt munka. A tantárgytömbös rendszer nagyban segíti a projektoktatást, ugyanis egy adott műveltségi területtel tartósan foglalkozva, a diákot nem zökkenti ki a gyakori váltás, a tanár számára több lehetőség nyílik foglalkozások közben az egyéni fejlődési-fejlesztési szempontokhoz szükséges információk megszerzésére, ezek által mind a diák, mind a tanár több lehetőséghez jut egy jó projekt felépítéséhez.

Az oktatásban a projekt kifejezés 1900-ban az Egyesült Államokban jelent meg először, a XX. század folyamán európai reformpedagógiai irányzatok is átvették és mai napig is alkalmazzák. Mára az állami közoktatásban is egyre nagyobb szerepet tölt be. A projektoktatás lényege az önálló tanulói tevékenység, mely során a diák egy komplex témát dolgoz fel egyénileg vagy csoportosan, fontos cél az önálló tanulás gyakorlása. A tanár ebben a folyamatban a segítő, támogató szerepet tölti be, kiemelt feladat az önállóság segítése.

A projekt módszer kiteljesedése a kooperatív projekt munka, ezen körülmények között megvalósulhatnak Dr. Spencer Kagan által meghatározott négy alapelv: építő egymásra utaltság, egyéni felelősség, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók.

A projektoktatás által a diák nem válik elszigeteltté az iskolát körülvevő folyamatoktól, társaival, tanáraival is sokkal szélesebb körű kapcsolatrendszert alakíthat ki. A projektoktatás a tanulmányokat követő valós munkahelyi, vagy egyéb szituációkat sokkal jobban modellezi.

A tantárgytömbösített rendszer projektoktatással való alkalmazása az iskolaeredményességet növelheti, azonban az eredményességhez az egyéni teljesítmények mellett a szociális fejlődést is számba kell venni. Jelenjen meg értéként, eredményként az is, hogy adott intézményben tanuló diákok, milyen érzelmi fejlődésen mentek keresztül, mennyire tudtak adottságaikhoz mértén a közösség aktív részeseivé válni, mennyire tudtak segíteni másokon, mennyiben segítette az iskola őket az önismeretben és, hogy mennyire érezték jól magukat a tanulási folyamatban.

---

⁷ Tóth László (1998): A tehetségesek tanítása, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 50-65.o.

8.3 Rövid távú intézményvezetői célok

A meglévő hagyományokra, jó alapokra építve, a jó gyakorlatok megtartásával, azok fejlesztésével, a közösség együttes erejére támaszkodva kívánom vezetni, segíteni intézményünket.

Az Atilla Király Gimnázium és Általános iskola egy összetett intézmény, célom hogy a gimnázium és az általános iskola autonómiájának megőrzésével, működésünk egységes alapelvekre épüljön, a mindenkori törvények és jogszabályok betartásával. A jó munkaköri légkör biztosításához szükséges a konfliktuskezelés, a pozitív megerősítés és az esetleges hibák korrekt feltárása. Fontos, hogy mindenki tisztába legyen a feladatával, ezért nagy jelentőséggel bírnak a pontosan meghatározott jogkörök, hatáskörök és az, hogy az adott feladat milyen felelősséggel jár. Jól működő testület alapfeltétele, hogy a pedagógus munkáját elismerjék, lássa annak eredményét, kapjon arról szakmai visszajelzést, és az, hogy képesek legyenek egymás motivációjára.

ábra: Szervezeti struktúra

Az iskola vezetője az főigazgató, aki felelős az intézmény szakszerű és törvényes működéséért, dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe. A főigazgató közvetlenül irányítja a tagintézmény-igazgató és az igazgatóhelyettesek munkáját. Kapcsolatot tart a diákönkormányzattal, a szülői közösséggel, illetve biztosítja a működésük feltételeit. Az iskolavezetés rendszeresen munkaértekezletet tart, melynek időpontja az éves munkatervben kerül rögzítésre.

A pedagógiai programban meghatározott munkaközösségek az SZMSZ-ben leírt működés alapján végzik feladataikat. A munkaközösségek szerepe tervezésben, ellenőrzésben, értékelésben fontos. Munkaterveik, beszámolóik meghatározhatják a fejlődési irányt az adott területen. Rendszeres megbeszéléseik a jó pedagógiai példák, a tapasztalatátadás fontos fórumai, biztosítják a tantárgyközi együttműködéseket, legyenek a munkaközösségek szakmai műhelymunkák színterei. Az itt kialakult jó gyakorlatokat folytatni és lehetőség szerint fejleszteni kell.

Intézményünkben tanító tanárok tehetsége, kreativitása fejlődési lehetőségeket nyújt az iskola számára. Fontos az erőforrások feltérképezése, azok megfelelő felhasználása, annak érdekében, hogy az oktató-nevelő munkánk még hatékonyabbá és színesebbé váljon. A továbbképzési programot annak megfelelően kell tervezni, hogy mindenki számára meg legyen a lehetőség a fejlődésre.

Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumait, az SZMSZ-t, a pedagógiai programot és a házirendet bizonyos területeken frissíteni kell. A közelmúltban és a hamarosan megtörténő intézményellenőrzés során elkészült, illetve elkészülő dokumentumokban megállapított fejlesztendő területek, megjegyzések útmutatást adnak ebben a feladatban.

Biztosítanom kell az intézmény működéséhez szükséges adminisztrációs feladatok hatékony ellátását. Ebben az esetben is a hatáskörök, feladatok pontos meghatározásával elérhető, hogy az adminisztrációs feladat, kötelezettség mindenki számára egyértelmű legyen, valamint ne teher, hanem hasznos tevékenység legyen.

Céлом hatékony intézményi ellenőrzési-értékelési rendszer kialakítása, működtetése. Az eredmények dokumentálása, elemzése, az azokra épülő fejlesztések kidolgozása. A jó eredmények kimutatása, közös elemzése segítik a pedagógusokat, abban, hogy munkájuk hatékonyságát jobban érzékeljék. Az intézményi dokumentumok kidolgozottságának és koherenciájának erősítése is fontos. A jó gyakorlatok, a módszertani fejlesztések adminisztrálása, azok eredményeinek kimutatása intézményünk esetében ugyancsak fontosak, hiszen így azok követhetővé válnak, megerősítik a pedagógusok elkötelezettségét és kiválthatják a szakmai elismerést.

Feladatom a hatékony kommunikáció, a jó információáramlás biztosítása, a kommunikációs rendszer minél több szinten történő működtetése. A belső kommunikáció célja elsősorban a hatékony oktató-nevelő munka biztosítása, azonban az is fontos, hogy a megfelelő tájékozottság a diákok és a tanárok feladat iránti elkötelezettségét is fokozhatja, segítheti.

A szülőkkel való kommunikációnak ugyancsak kiemelt szerepe van, hiszen a szülők rálátása a pedagógiai munkára, elősegíti a támogatásuk, segítségük elérését. A jó, széleskörű külső kommunikáció célja a hatékony működés mellett az intézményben folyó pedagógiai munka elismertségének fokozása, ami munkaerő bevonást is eredményezhet, illetve segítheti a beiskolázást. Továbbá feladatom megkeresni olyan pályázati lehetőségeket, melyekkel az intézmény infrastruktúrája fejleszthető, illetve programjai színesíthetők.

A külső kapcsolatok erősítik iskolánk szakmaiságát, segítik az oktató-nevelő munkát, külső szellemi, esetenként anyagi erőbevonást jelentenek az intézmény számára. A meglévő kapcsolatok erősítése, azok hivatalossá tételének feladata fontos szerepet játszik a vezetői programban.

A pályaaorientáció területén kialakultak jó gyakorlatok az általános iskolában és a gimnáziumban is. A feladat ellátásában építeni szeretnék szülőkre, elballagott diákokra, külső szakemberekre. Ezek az alkalmak, találkozások erősítik a kötődést az intézményhez. Fontosnak tartom, hogy fennmaradjon az elballagott diákok kapcsolódása az intézményhez, hogy az iskola köré épülő közösség bővüljön, erősödjön.

Amennyiben megbízást kapok az intézmény vezetésére, vezetőként törekedni fogok a fenntartóval való együttműködés gördülékenységére, hogy a közös munka mindkét fél számára problémamentes és hatékony legyen. Célom, hogy a fenntartó számára az Atilla Király Gimnázium és Általános Iskolában folyó oktató-nevelő munka különleges érték legyen.

9. Záró gondolatok:

Abán az elmúlt évtizedek alatt létrejött egy különleges érték az oktatás területén, amelynek egyik alappillére a mai formájában működő Atilla Király Gimnázium és Általános Iskola. Ez az érték megőrzésre méltó, és még sok lehetőséget tartogat a közösség számára.

Hálás vagyok, hogy az elmúlt 16 évben részese lehettem ennek a folyamatnak. Bízom benne, hogy még sokáig haladhatunk a megkezdett úton. És azt is remélem, hogy az abai iskolák az itt tanuló diákoknak és családjaiknak olyan értéket közvetítenek a magyar műveltségünkre támaszkodva, melynek segítségével könnyebben boldogulnak a világban, tevékeny és segítő részesévé válnak a társadalomnak.

